

Högskolan Kristianstad

291 88 Kristianstad

044-20 30 00

www.hkr.se

EXAMENSARBETE

GRUNDNIVÅ

Hösten 2011

Läroarutbildningen

”Vi slåss inte, vi bara bråkleker”

- En intervjustudie om lärares syn på barns krigslek i förskolan och på fritidshemmet.

Författare

Pernilla Andersson

Anna Gunnarsson

Handledare

Charlotte Tullgren

Examinator

Ingrid Lindahl

”Vi slåss inte, vi bara bråkleker”

- En intervjustudie om lärares syn på barns krigslek i förskolan och på fritidshemmet.

Författare: Pernilla Andersson
Anna Gunnarsson

Abstract

Uppsatsens syfte är att studera lärares syn på barns krigslek i förskolan och på fritidshemmet. För att nå syftet intervjuades fyra lärare med inriktning mot förskolan och fritidshemmet.

Resultatdelen delades in i kategorier där lärarnas uttalande sammanfattades i underrubriker. Uppsatsen utgår från två olika teoretiska utgångspunkter, ett sociokulturellt - och utvecklingspedagogiskt perspektiv.

Litteraturen behandlar leken som en möjlighet till barns lärande och utveckling men samtidigt hur lärares förhållningssätt kan styra barns handlingar i leken.

Resultatet som framkommit i uppsatsen är att lärarna inte anser att krigsleken ska ses som en sämre lek och därför inte bör förbjudas. Istället försöker de styra leken till en accepterad nivå så att inget barn far illa. Leksaker föreställande vapen är inte disponibla på förskolan och fritidshemmet men lärarna påpekar att barnen gärna utifrån sin fantasi får skapa sina egna krigsleksaker.

Ämnesord: Krigslek, lärares förhållningssätt, utvecklingspedagogik, sociokulturellt perspektiv, leksaker föreställande vapen.

INNEHÅLL

1. Inledning	6
1.1 Syfte	7
1.2 Problemformulering	7
2. Forskningsbakgrund	8
2.1 Teoretisk utgångspunkt	8
2.1.1 Sociokulturellt perspektiv	8
2.1.2 Utvecklingspedagogiskt perspektiv	9
2.2 Vad är lek?	10
2.3 Barns lärande i lek	12
2.4 Lärares närvaro i leken	12
2.5 Krigsleken och leksaker	13
3. Metod	15
3.1 Val av metod	15
3.2 Urval	16
3.3 Undersökningsgrupp	16
3.4 Genomförande	16
3.5 Etiska ställningstaganden	17
3.6 Bearbetning	18
4. Resultat	19
4.1 "Krigslek behöver inte vara negativt"	19
4.1.1 Analys	19
4.2 "Utan motivering är det inte rätt att avbryta leken"	20
4.2.1 Analys	21
4.3 "Det handlar om hur jag som lärare kan läsa av lekens regler"	21
4.3.1 Analys	22
4.4 "Krigslek leks bäst utomhus"	22
4.4.1 Analys	23
4.5 "Att leka krig med en pinne är accepterat"	24
4.5.1 Analys	25
4.6 Slutsats	25
5. Diskussion	27
5.1 Krigslekens att vara eller att inte vara	27
5.2 Krig i barns vardag	27
5.3 Krigsleksaker	28
5.4 Nya forskningsfrågor	29
6. Sammanfattning	30
Referenser	31
Bilaga 1: Intervjufrågor	33
Bilaga 2: Missiv	34

Förord

Vi är två blivande lärare med inriktning mot förskola samt fritidshem. I en av våra tidigare uppsatser berörde vi ämnet; medievåldets inverkan på barn. Under våra senaste VFU-perioder har vi upplevt att barnens krigslek blir ett allt vanligare inslag i den pedagogiska verksamheten. Trots detta har vi inte uppmärksammat att några vidare diskussioner förts kring ämnet, i de arbetslag vi deltagit i. Utifrån denna iakttagelse ville vi fortsätta att arbeta och fördjupa oss inom ämnet, men nu från en annan infallsvinkel. Vi anser att det är viktigt att vi i våra kommande yrkesroller som lärare, har en bred kunskap om hur vi bör möta barnen i deras krigslekar.

Vår studie riktar sig till blivande och verksamma lärare. Vi har försökt belysa problematiken kring lärares förhållningssätt till barns krigslek i förskola och fritidshem.

Vi vill rikta ett tack till dem som hjälpt oss på vägen:

- ❖ Alla medverkande informanter i intervjustudien som delgett sina ovärderliga tankar och erfarenheter.
- ❖ Charlotte Tullgren för bra och givande handledning under arbetets gång.

1. Inledning

Utgångspunkten i uppsatsen är lärares syn på barns krigslek i förskola och fritidshem. Borggaard (1986) menar att barn inte uppfattar krigslekens som omoralisk på samma sätt som lärare kan göra. För barnen är det bara på lek och något som måste få lov att behandlas. Borggaard ställer sig frågan; är krigsleken ett pedagogiskt problem? Det är en intressant fråga eftersom läroplanen för förskolan poängterar att ”verksamheten ska främja leken, kreativiteten och det lustfyllda lärandet samt ta till vara och stärka barnets intresse för att lära och erövra nya erfarenheter, kunskaper och färdigheter” (Lpfö98/10, s.9). I likhet med läroplanen för förskolan, framgår det även i skolans läroplan att ”skapande arbete och lek är väsentliga delar i det aktiva lärandet. Särskilt under de tidiga skolåren har leken stor betydelse för att eleverna ska tillägna sig kunskaper” (Lgr11, s.9). Kan det vara så att vissa lekar anses vara mer lämpliga att leka för barn än andra, i förskolan och på fritidshemmet?

Lekforskare är överens om att lek är ett svårdefinierat begrepp. Gemensamt för ett flertal forskare är att leken anses vara ett bra redskap för att utveckla flera olika förmågor hos barnen (Knutsdotter Olofsson, 2003). Även här går det att utläsa tydliga kopplingar till läroplanen för förskolan (Lpfö98/10), som menar att leken har en viktig betydelse för barns lärande och utveckling. Lärares förhållningssätt är en avgörande faktor för barns möjlighet till lärande. Förskolans uppdrag är att skapa förutsättningar att utveckla barns kunskap av olika slag. I leken skapar lärarna förutsättningar för barns kognitiva och metakognitiva reflekterande. I detta framträder lärarens kompetens och professionalitet att utforma en god lärandemiljö (Pramling Samuelsson & Asplund Carlsson, 2005).

1.1 Syfte

Uppsatsens syfte är att studera lärares syn på barns krigslek i förskola och fritidshem. Med vår undersökning önskar vi bidra med djupare kunskaper om lärarens syn på krigslek i den pedagogiska verksamheten.

1.2 Problemformulering

- Hur ser lärare på barns krigslek i förskolan och på fritidshemmet?
- Hur beskriver lärare sitt förhållningssätt till krigsleken?

2. Forskningsbakgrund

Här nedan kommer aktuell litteratur belysas utifrån det valda ämnet. Forskningsbakgrunden bearbetar först två valda teoretiska utgångspunkter. Kapitlets senare del behandlar barns lärande i lek, hur lärarens närvaro inverkar på leken, samt i vilken utsträckning leksaker kan tänkas påverka krigsleken.

2.1 Teoretisk utgångspunkt

Uppsatsen har valts att åskådliggöras från två olika teoretiska utgångspunkter. Utifrån det sociokulturella perspektivet vill vi belysa vår ena problemformulering som behandlar lärarens syn på barns krigslek. Vår andra del av studien omfattar hur lärare beskriver sitt eget förhållningssätt till barns krigslek. Den problemformuleringen vill vi belysa utifrån det utvecklingspedagogiska perspektivet. De båda teorierna förenar sig i synen på kreativitet, lek och lärande, därför anser vi att dessa perspektiv är relevanta för vår uppsats.

2.1.1 Sociokulturellt perspektiv

Vygotskij anses vara grundaren till det sociokulturella perspektivet. Han fokuserade på lärande och meningsskapande i en social och kulturell miljö. Vygotskijs studier om hur socialt samspel bidrar till barns lärande och utveckling är fortfarande högst aktuell inom pedagogiken. Vygotskijs utvecklingsteori handlar både om utveckling och om undervisning. Nyckelbegreppet i teorin är den närmaste utvecklingszonen. Vygotskij hävdade att barnets kompetens bör ses ur två synvinklar. Det är en konsekvens av kognitiva processer som redan ägt rum men när den sätts i relation till den aktuella utvecklingsnivån sker en vidare utveckling. Den potentiella utvecklingsnivån är en nivå som ligger inom räckhåll för barnet och som hon under vissa omständigheter kan uppnå. Vygotskij menade således att barnet i samarbete med andra vuxna eller mer kompetenta kamrater kan prestera mer än vad hon klarar av på egen hand. Kontexten blir alltså att det barnet klarar av med hjälp idag, kommer hon senare att kunna klara av på egen hand (Bråten, 1998).

Enligt Vygotskij är fantasi grunden till all kreativ aktivitet. Det är fantasin som öppnar upp det konstnärliga, vetenskapliga och tekniska skapandet. Han framhäver att barn redan i tidig ålder börjar sitt kreativa skapande, vilket oftast kan ses i deras lek. I leken tolkar barn sin omvärld och ger sina tidigare erfarenheter liv. I samband med detta påpekar han vikten av att barn ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att föreställa och gestalta händelser, olika karaktärer med mera i leken (Vygotskij, 1995).

Vidare tar den sociokulturella teorin upp betydelsen av den vuxnes delaktighet i lärandet. Barnen gör inte nya upptäckter om världen genom enbart egen sysselsättning. Kunskaperna finns inte i lärandeobjektet i sig, utan finns i våra resonemang och diskussioner kring dem. Vygotskij menar att det inte går att skilja lärandet och utvecklingen åt. Genom att vara en del i ett sammanhang sker hela tiden ett lärande. I den sociokulturella teorin framhävs kontexten, kulturen och kommunikationen, mer än på hur barnen uppfattar något. Processen ses som viktigare är själva produkten i det här fallet. Enligt den sociokulturella teorin är lärandet oundvikligt. Det är snarare en fråga om vad vi lär oss, som är intressant i de olika situationerna (Säljö, 2000).

2.1.2 Utvecklingspedagogiskt perspektiv

Den utvecklingspedagogiska teorin har sina rötter i den fenomenografiska forskningen (Pramling Samuelsson & Asplund-Carlsson, 2003). De förklarar fenomenografien som ett sätt att se på och skapa förståelse och medvetenhet för vår omvärld.

Vad som kännetecknar ett utvecklingspedagogiskt perspektiv är att det finns en tydlig riktning i lärandet. Teorin vänder sig till lärare och menar att de ska ta tillvara på och arbeta utifrån hur barn uppfattar och förstår ett fenomen. Genom att ha ett utvecklingspedagogiskt förhållningssätt görs barnet uppmärksam på sitt eget lärande, detta kallas för metakognition. För att uppnå metakognition krävs det att läraren för dialoger med barnen, som får dem att reflektera över sina tankar och det egna lärandet. En svårighet för läraren kan vara att möta barnet just där hon befinner sig och se problemet utifrån barnets utgångspunkt, utan att använda ett vuxenperspektiv (Pramling Samuelsson & Asplund-Carlsson, 2003).

Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson (2003) påstår att barn lär av varandra eftersom barnets tankar och idéer skapar mångfald och variation. När det enskilda barnet kan se på en

händelse ur någon annans perspektiv synliggörs även deras egna tankar. I leken får barnen utlopp för detta menar Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson. Enligt den utvecklingspedagogiska teorin främjar alltså leken lärandet. I leken utvecklar barnen bland annat sin förmåga att lösa problem. Barnen gör antaganden samt testar olika tillvägagångssätt för att på ett framgångsrikt vis överkomma hindret. Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson anser att lärande och lek är två delar som inte bör skiljas åt i barns värld. Redan i tidig ålder visar barnen att de är lekande, lärande individer som efter sina egna förutsättningar skapar mening i tillvaron. Den pedagogiska verksamheten borde därför utgå från detta när lärarna utformar innehållet (Pramling Samuelsson & Asplund Carlsson, 2003).

2.2 Vad är lek?

Ole Fredrik Lillemyr påstår i *Lek på allvar* (1990) att lek är ett svårdefinierat begrepp eftersom leken tycks ha flera olika funktioner. Enligt Lillemyr kan lek betraktas som en mänsklig utmärkande egenskap. Knutsdotter Olofsson (1992) menar också att leken är paradoxal och inte går att beskriva i enkla termer utan måste oftast beskrivas i motsatser, där båda är sanna. Innanför lekramen är leken på riktigt, men sedd utifrån är den på låtsas. Det finns fler motsatser som att i leken behandlas det kända som okänt och det okända som känt, samt att lek är både glädje och på djupt allvar.

Lillemyr samtycker med Joseph Levy (1978) om att lek är ett svårdefinierat begrepp. Levy är en av alla forskare som har försökt att göra en förklarande och beskrivande modell, för att ge samhället en förståelse för vad lek kan tänkas vara. Enligt honom är lek en inre motivation som tillfälligt sätter verkligheten åt sidan och en inre bas till kontroll. Levy beskriver den inre motivation som typisk för leken. Viljan att engagera sig i olika lekar kommer från barnen själva. Han menar att när barnen går in i leken försvinner verkligheten och alla dess krav. Då detta händer tar barnen en helt annan roll än sin egen "vardagliga" och glömmar lätt bort sig i leken. Den sistnämnda dimensionen är att den inre kontrollen gör sig synlig på så sätt att barnen tar egna initiativ och medverkar på ett sätt i leken som tyder på att de har kontroll över sin egen roll.

Bateson (1955) visar i sin artikel "A Theory of Play and Fantasy", hur vissa tecken kan signalera om att någonting inte är på riktigt. Bateson betraktade i sin studie hur apor lekte med

varandra och hur deras tillsynes våldsamma agerande mot varandra, underordnades signalerna om att det var på låtsas. Han beskriver lek som en mental inställning och ett förhållningssätt till verkligheten, där vad som görs och sägs inte ska tolkas bokstavligt. Vad som händer och sker i leken måste också förklaras utifrån lekens avsikt.

Bateson (1995) menar vidare att i leken förhåller sig barn till verkligheten utifrån minst två tolkningsplan, exempelvis om två barn intar en rollek i form av Star Wars (den gode och den onde). De slåss med lasersvärd men deras kroppsspråk och ansiktsuttryck visar att det inte finns någon fientlighet mellan dem. Bateson anser att barnen utifrån sin mentala inställning meddelat varandra om att det är på lek. Deras hotfulla beteende ska tolkas lekfullt eftersom båda förstår signalerna och leker efter lekens grunder.

Steinsholt (1999) är en av dem som ser kritiskt på lek som vägen till lärande och utveckling. Han menar att det finns bättre och sämre lekar för barns lärande. Steinsholt påvisar att lärare avsäger sitt pedagogiska ansvar om de lämnar barnen i leken med tanken att de ändå alltid lär sig genom lek. Rasmussen (1993) styrker Steinsholts tankar om bättre och sämre lekar, fast från ett annat perspektiv. Lärare har gjort en försköning av hur lek ska vara, att den bara ska vara positiv och lättisam. Rasmussen säger därför att lärare hellre väljer att avbryta leken så fort den blir för vild och oaccepterad. I Tullgrens studie (2003) ”Den välreglerade friheten – att konstruera det lekande barnet” ligger fokus på den styrningen som äger rum i leken. Hon använder sig av Foucaults maktanalys där styrning handlar om att forma, vägleda och reglera människors handlingar. Studien har ett uttalat barnperspektiv och undersökningen är utförd i fyra barngrupper på tre förskolor där barnen som deltar är mellan 4-6 år. Tullgren menar att det finns lekar som anses vara mer nyttiga än andra och enligt henne styr lärarna bort de lekar som stör ordningen eller upplevs som obehagliga. Rasmussen talar om att de sämre lekarna är de lekar som är viktigast för barnen att utöva. I den vilda leken får barnen möjlighet att bearbeta det kaotiska, ordning och kaos är lekens två motpoler till varandra. Enligt Rasmussen är det viktigt att barnen får lika stor del av dem båda, eftersom livet i synnerlighet består av båda delarna. Det blir en förberedelse inför vuxenlivet. Hans tankar styrks av Tullgren (2003) som tycker att barnen i leken skall få vara fria och aktiva. Lärandet i leken handlar inte om här och nu, utan om styrningen mot barnens kompetenser inför framtiden. För att nå dit menar Tullgren att barnen oftast regleras bort från den önskade leken.

2.3 Barns lärande i lek

Pramling Samuelsson och Sheridan (1999) menar att det är svårt att urskilja på lek och lärande, nästan rent omöjligt. De menar att i leken utvecklas hela barnet, både psykiskt, fysiskt, socialt och verbalt.

I leken skaffar barn sig en rad olika förmågor. ”Genom leken utvecklas barn socialt, känslomässigt, motoriskt och intellektuellt” (Pramling Samuelsson & Sheridan, 1999, s. 84). I sin lek utvecklar barnen hypoteser som de senare prövar. Barnen använder sig av sina erfarenheter och kunskaper i leken. Själva lekprocessen är viktigare för barnen än själva produkten. Barn kan leka med andra barn eller leka själva, de skapar medkonstruktörer i sin fantasi. I leken praktiseras språklig utveckling (Knutsdotter Olofsson, 2003).

Barnen kommunicerar med varandra i leken och måste hela tiden göra sig förstådda för att leken skall fortsätta att utvecklas. De pratar med olika röstlägen och tempus. I leken knyts orden till föremål och barnet måste tänka ut vad det är den vill säga. Barnen tolkar, använder sig av olika strategier och förhandlar i leken. I leken utvecklar barnen sin sociala kompetens. De lär sig kompromissa, känna empati och sympati. Barnen lär sig lekregler såsom samförstånd, ömsesidighet och turtagande. Samförståndet innebär medvetenhet om vad leken handlar om och vad det är de leker. Ömsesidighet går ut på att alla i leken är på samma nivå, oavsett ålder och styrka. Turtagande betyder att ibland är det du och ibland är det jag. Först gungar du, och sen gungar jag (Pramling Samuelsson & Sheridan, 1999).

2.4 Lärarens närvaro i leken

Det finns en rad positiva aspekter på lärares närvaro i barnens lek. Pramling Samuelsson & Asplund Carlsson (2003) påvisar att det är viktigt att den vuxna finns med i leken för att kunna stötta och finnas till hands. Det är även lärarens roll att kunna ställa frågor om lekens innehåll om några oklarheter skulle uppstå. Då läraren väljer att ansluta sig i leken är det viktigt att hon blir hundra procent delaktig och går in på lekens villkor. Det är inte alltid positivt att en lärare intar en roll i barnens lek. Ibland kan läraren omedvetet ändra om i leken och upplevs då som en lekförstörare. Därför måste läraren vara engagerad och lyhörd på det som barnen har skapat (Knutsdotter Olofsson, 2003).

Knutsdotter Olofsson (2003) menar att det finns tre regler som är viktiga för en lärare att kunna om leken;

- Ge leken tid
- Låta leken bli ostörd
- Att som vuxen vara där som handledare.

Lekregler är viktiga, för såväl vuxna som för barn. Då läraren intar barnens lek och försöker ändra om den kan hon anses som lekförstörare. Detta kan upplevas som hotfullt för barnen och de vill inte ha vuxna som försöker ta över leken och kan därför påpeka att de vuxna inte får vara med. Barn som ofta blir avbrutna i sin lek blir arga och irriterade, medan de barn som får utrymme att ta sig in i lekens värld hittar ett välbefinnande (Knutsdotter Olofsson, 1992).

Knutsdotter Olofsson (1992) skriver att de vuxna är en otroligt viktig förebild för barn och att deras delaktighet i leken har stor betydelse. Det är de vuxnas inställning till leken som ger ny fantasi åt barnen och deras lekskapande. Hon påvisar också att vuxna ibland kan ha svårt att inta en lekroll tillsammans med barnen för att de tycker det är svårt att leka, trots att hon visat på hur viktig och stor roll läraren har för att främja barnens lek. Knutsdotter Olofsson menar att vuxna har för vana att gå in i lekar och avbryta dem utan att veta vad leken går ut på. När leken blir högljudd eller ser för "farlig" ut upplever vi den som opassande. Krigs- och vapenlekar är ett typexempel på någonting som vi avbryter då detta upplevs som något negativt att leka. Hon påvisar också att om man kan tyda leksignalen som vuxen, kan man även hitta och uppleva lekarna som hörs, som något meningsfullt och utvecklande.

Genom att lärarna är aktiva i leken har de möjlighet att styra leken dit de vill. En närvarande lärare kan även i leken få god insyn i den föreställningsvärld som barnen befinner sig i. Det ges då tillfälle att observera och lära sig mer om barnens sätt att vara. Det i sin tur är en kunskap som kan användas i den fortsatta styrningen av barnens lek (Tullgren, 2003).

2.5 Krigsleken och leksaker

Är det bra för barn att leka krig? Det är säkert en fråga som de flesta föräldrar och pedagoger har ställt sig. Knutsdotter Olofsson (2003) anser att pedagoger måste skilja på ilskaggression

och på aggressivt beteende. I skuggan kommer som en reaktion på exempelvis besvikelse, tvång och förödmjukelse, alltså något som har hänt och kan ge uttryck i form av krigslek. Är det den typen av aggressivitet måste pedagogen handla för att hjälpa barnet. I krigsleken använder barnen sig av aggressivt beteende men under lugna förhållanden. Krigsleken bearbetar farliga känslor såsom hot och våld. I leken försvarar de sig mot det onda och övervinner faror. I krigsleken lär de sig att hantera sina känslor så att de inte råkar i panik eller rädsla den dagen det är på riktigt. Att leka och öva farliga lekar är ett av naturens sätt att skydda sig mot den verkliga faran, menar Knutsdotter Olofsson (2003). I många förskolor förbjuds denna sorts lek då lärarna ser detta som en oacceptabel lek. Att förbjuda vissa saker är ett sätt för lärarna att tala om att de inte gillar det barnen gör. Frågan är om ett sådant förbud hjälper barnen? Hur mycket den vuxna än förbjuder vapen, hittar alltid barnet på något sätt att tillverka nya (Knutsdotter Olofsson, 2003).

Nelson & Svensson (2005) påpekar att det bör föras mer diskussioner kring leksakens roll i barnens liv och i verksamheter där barn vistas. ”Vuxna i allmänhet och pedagoger i synnerhet behöver reflekterande kunskaper om barn och leksaker” (Nelson & Svensson 2005, s. 32). Vidare menar Nelson & Svensson att de flesta människor inte har en tydlig syn på vad leksaker är och vilken betydelse de omfattar. De personliga uppfattningarna skiljer sig mycket åt, och beror på vem man är, vart man är uppvuxen någonstans, samt vilken social bakgrund man har. Oavsett om denna uppfattning är medveten eller inte, speglar den hur personen i fråga förhåller sig till leksaker.

I leksaksvärlden finns teman som är knutna till det verkliga livet, där vissa är mer förekommande än andra. Våld är ett sådant tema. Leksaker föreställande pistoler, svärd, knivar och annan utrustning utgör en stor del av leksaksvärlden. Oberoende av vad leksaken representerar, kan vi aldrig i förväg veta vad den kommer att ha för betydelse i olika kontexter. När Kalle 6 år vill ha med sitt ”lasersvärd” till förskolan, går det inte exakt att utläsa vad det betyder (Nelson & Svensson, 2005).

3. Metod

I metoddelen redogörs för hur vår intervjuundersökning genomförts, vilken datainsamlingsmetod och vilket urval som gjorts. Hantering av materialet samt det etiska ställningstagandet behandlas även i detta avsnitt.

3.1 Val av metod

Vi har valt att använda oss av det som Denscombe (2009) beskriver som en kvalitativ metod i form av semistrukturerade personliga intervjuer. Semistrukturerade intervjuer används ofta vid undersökningar som utforskar personliga erfarenheter och känslor. I en semistrukturerad intervju har intervjuaren färdiga frågor som besvaras, som i detta fall är relevanta för uppsatsens syfte. Frågorna är öppet formulerade (Bilaga 1), vilket ger utrymme åt informanten att kunna utveckla och beskriva sina tankar, åsikter och känslor kring frågorna. Dessutom finns det möjlighet för intervjuaren att ställa följdfrågor med denna undersökningsmetod.

Patel & Davidsson (2003) beskriver hur intervjuaren skall agera under en intervju. Det är viktigt att visa ett genuint intresse av de svar som informanten ger. Intervjuaren bör aldrig kritisera eller döma informanten eftersom detta kan leda till att denne intar en försvarsposition inför kommande frågor. Vilket leder till en försämrad kvalitet på intervjun. Intervjuaren bör även förstå vikten av hur kroppsspråket kan påverka informantens svar både positivt och negativt.

Vi använder oss utav en kvalitativ forskningsintervju. Den har som mål att beskriva olika kvalitativa aspekter av informantens omgivning. Detta i sin tur innebär att man arbetar med ord istället för siffror (Kvale & Brinkmann 2009). Den kvalitativa forskningsintervjun är ämnesorienterad, vilket innebär att den berör ett område som både intervjuaren och den intervjuade innefattar ett stort intresse för.

3.2 Urval

Vi valde att genomföra personliga intervjuer på en förskola och ett fritidshem, som är för oss kända sedan tidigare. Ett subjektivt urval gjordes (Denscombe, 2009) eftersom vi ansåg att det skulle ge mest värdefull data för vår studie. Verksamheterna handplockades med vetskapen om att både förskolan och fritidshemmet har arbetat med krigstema tidigare. Ett arbetslag om fyra personer på förskolan, och ett arbetslag om fem personer på fritidshemmet kontaktades. De två lärarna inom varje verksamhet som först svarade ja på vår förfrågan om intervjuer syns i vår studie.

Innan intervjuerna genomfördes skickade vi ut ett missiv till respektive arbetslag. Detta missiv utformades på ett kort och tydligt sätt för att klargöra studiens syfte och intervjuens genomförande.

3.3 Undersökningsgrupp

På fritidshemmet intervjuades två kvinnor från samma arbetslag. De som deltog i intervjuerna var Emma¹ och Berit. Emma är utbildad fritidspedagog och har jobbat inom fritidsverksamheten i 13 år. Berit är i botten grundskollärare och har arbetat i 9 år.

På förskolan intervjuade vi Gudrun och Carola som båda är utbildade förskollärare. Gudrun har under sina 26 år i yrket arbetat på ett flertal förskolor, men mestadels av tiden varit verksam på avdelningar med inriktning mot de yngre barnen. Carola tog sin lärarexamen för 17 år sedan och har arbetat inom den pedagogiska sektorn sedan dess.

3.4 Genomförande

Efter att informanterna accepterat vår förfrågan tog vi kontakt med dem per telefon. I samtalet bestämdes tid och plats av intervjuerna. De fyra intervjuerna genomfördes i början av november 2011. Intervjuerna utfördes med endast en av oss för att samtalet skulle ske på ett så naturligt sätt som möjligt. Vi ansåg att risken fanns att informanten skulle känna sig

---

¹ Namnen är fingerade

obekvämt om vi hamnade i numerärt överläge. Detta resulterade i två intervjuer var. Innan intervjun började gick vi igenom syftet med studien, intervjustruktur samt hur materialet skulle behandlas efteråt. Fritidspedagogerna intervjuades i sin naturliga miljö på fritidshemmet när barnen befann sig i skolan. Fritidspedagogerna valde att ha intervjuerna under sin planeringstid för att undvika tidspress. Båda intervjuerna med förskollärarna skedde under deras lunchraster eftersom de inte ville bli av med sin enskilda planeringstid. Det fanns inga yttre störningsmoment under intervjuerna eftersom dessa genomfördes på ett avskilt kontor. Intervjuerna dokumenterades med hjälp av videofilm som fångade upp ljudet, med syfte att på bästa sätt transkribera intervjun korrekt. Intervjutiden varierade mellan 15-25 minuter.

3.5 Etiska ställningstaganden

För att organisera intervjuerna på ett korrekt sätt och för att undvika eventuella komplikationer mellan intervjuare och informanter har vi använt oss av de forskningsetiska principerna (Vetenskapsrådet, 2011). Det finns fyra huvudkrav som ligger till grund för individskyddskravet. För oss betydde *informationskravet* att vi gick ut med mål och syfte med undersökningen till våra informanter. Sett till *samtyckeskravet* informerade vi informanterna i en diskussion om att deras svar ligger till grund för vår undersökning. Vi delgav även informanterna information om att deras deltagande var frivilligt och att de närsomhelst hade möjlighet att avbryta sin medverkan. Utifrån *konfidentialitetskravet* går det inte att identifiera vem det är som har intervjuats i vår studie. Intervjudeltagarna fick denna information i samband med när missivet skickades ut. *Nyttjandekravet* och dess innebörd behandlades på så sätt att vi informerade deltagarna att deras svar endast skulle användas i forskningssyfte. Deltagarna har givits möjlighet att ta del av undersökningen innan publicering för att de skall kunna ges synpunkter och åsikter på det som skrivits i materialet.

3.6 Bearbetning

Det inhämtade materialet från intervjuerna har bearbetats i form av transkribering, som uppskrevs till 18 sidor. Intervjuerna sammanställdes och det framkom likheter och skillnader på svaren som blev grunden till våra kategorier. Det framkomna materialet har analyserats och presenteras i en resultatdel.

4. Resultat

Här nedan följer resultatet av vår studie. I detta avsnitt presenteras de tankar och funderingar som informanterna har delgett oss genom intervjuerna. Vi har delat upp resultatdelen i rubriker med anknytning till vår problemformulering. Underrubrikerna som valts är *krigslek behöver inte vara negativt, utan motivering kan man inte avbryta en lek, det handlar om hur jag som lärare kan läsa av lekens regler, krigslek leks bäst utomhus och att leka krig med en pinne är accepterat*. Informanterna presenteras i resultatdelen som Emma, Berit, Gudrun och Carola.

4.1 "Krigslek behöver inte vara negativt"

En av informanternas första fråga att besvara var vad krigslek är för dem. Svaret som kom fram skiljde sig inte märkbart åt beroende på om vi pratade med en fritidspedagog eller en förskollärare. Det gemensamma var att de ansåg att det blir krigslek om barnen strider mot varandra (det onda och det goda) eller om de medvetet försöker skada eller döda någon

"Krigslek behöver inte vara en negativ lek, utan det kan vara en bra lek. Krigslek är ett starkt ord och bör inte ses så allvarlig som den låter. För mig behöver inte krigslek vara någon omoralisk lek." (Carola)

Fritidspedagogerna och förskollärarna är eniga om att krigslek inte behöver ses som någon sämre lek utan bör få lika mycket utrymme som andra lekar.

4.1.1 Analys

Lärarna är överens om att krigsleken inte bör ses som någon sämre lek. De upplever inte att det är en lek som missgynnar barnens kunskapsutveckling. Istället försöker de se hur krigsleken kan tas tillvara på i lärandet. Utifrån det sociokulturella perspektivet är fantasi grunden till all kreativ aktivitet. Barn börjar i tidig ålder att fantisera, vilket oftast kan ses i deras lek. I leken tolkar barn sin omvärld och ger sina tidigare erfarenheter liv. Krigsleken ger

därför, som vilken annan lek, möjlighet att inta olika karaktärer och gestalta händelser som barnen behöver bearbeta i leken.

4.2 "Utan motivering är det inte rätt att avbryta leken"

På frågan om hur en lärare ska agera då en lek blir för våldsam eller oetisk, var svaren relativt lika hos fritidspedagogerna och förskollärarna. Det som dock skiljde sig åt var att hos fritidspedagogerna gick de in och avbröt leken med en motivering. Det var viktigt för fritidspedagogerna att ha en bra motivering, annars fanns det ingen rätt till att avbryta barnens lek. Förskollärarna var eniga om att bästa sättet var att diskutera med barnen och försöka leda in de på en annan bana, om de upptäckte att lekens regler inte gick att följa eller genomföra. Förskollärarna var medvetna om att deras ledande frågor i leken kunde utveckla den och leda in den på en mer accepterad nivå där ingen blir utsatt eller utnyttjad.

"Jag avbryter leken med motivering. Om jag nu som pedagog väljer att avbryta barnens lek måste jag ha en bra motivering annars bryter jag inte." (Emma)

Lärarna är eniga om hur viktigt det är att kommunicera med barnen. Fritidspedagogerna lägger vikten på att ge en motivering om leken måste avbrytas medan förskollärarna anser att diskussioner är viktigt för att ge barnen en möjlighet till att ta leken tillbaka till en accepterad nivå.

"Man kan inte stoppa en lek utan att ha en grund och inblick i vad leken handlar om. Hon anser också att man bör observera leken för det finns alltid starka barn i leken och ibland kan det vara de som styr upp den och sätter reglerna, därför bör man se hur lekreglerna accepteras och se om alla är med på lekens villkor. Inget barn får utnyttjas i leken" (Carola)

Lärarna anser att det är en god egenskap om de kan hjälpa barnen att styra leken i rätt riktning istället för att avbryta den. De didaktiska frågorna kan hjälpa barnen att reflektera över leken och se till vad som kan förändras för att alla skall känna sig bekväma i leken och dess regler.

4.2.1 Analys

Fritidspedagogerna anser att de inte ska avbryta en lek utan att ge barnen en motivering till varför. Vid en oaccepterad lek ser förskollärarna hellre att de samtalar med barnen om dess innehåll och utförande, för att få en större förståelse för leken. Att utgå från detta förhållningssätt har sin grund i ett utvecklingspedagogiskt perspektiv, där lärarna bör göra barnen uppmärksamma på sitt eget lärande. För att metakognition skall uppnås är det viktigt att lärarna för dialoger tillsammans med barnen, vilket leder till reflektion över sitt eget lärande.

4.3 "Det handlar om hur jag som lärare kan läsa av lekens regler"

Synen på hur lärarna bör agera vid barns krigslek är relativt lika lärarna emellan. De anser att man kan vara delaktig i leken för att kunna leda in den på ny väg om den har tagit en annan vändning eller riktar in sig mot en enskild individ. De är medvetna om att denna form av lek ibland kan visa sig vara en lek då barnen tar tillfället i akt att utnyttja någon specifik elev. Därför tycker lärarna det är viktigt att lärarna observerar och försöker förstå leken.

"Om leken börjar bli för vild, elak eller riktar in sig mot en enskild individ kan man gå in i leken och delta för att leda barnen in på rätt väg igen. Det handlar om hur jag som lärare kan läsa av lekens regler och ge mig in i dem på barnens villkor." (Berit)

Lärarna är eniga om att de ibland kan gå in i leken och avbryta den om den hörs mycket, utan att egentligen veta vad leken gör med barnen. De är medvetna om att en mängd förmågor

utvecklas genom lek, och därför bör man se till leken och dess innehåll och hur det kan främja barnens lärande.

"Det är först och främst barnen som ansvarar för varandra i krigsleken. I största möjliga mån är det barnen själva som skall reda upp eventuella problem i leken. Det är viktigt att man som lärare inte går in och avbryter leken för fort, för då tar man bort chansen för barnen att träna sin konflikthantering. Det är viktigt att se vad man kan dra nytta av i krigsleken och vilka frågor man kan lyfta tillsammans med barnen. (Gudrun)

Lärarna anser att det är viktigt att de försöker förstå lekens innehåll och inte så mycket hur den låter och ser ut. De är alla eniga om att det är barnen som skall ges möjlighet till att lösa eventuella problem med leken och dess regler.

4.3.1 Analys

Både lärarna som arbetar på fritidshemmet och på förskolan är medvetna om att deras förhållningssätt påverkar barnens lek. Lärarna besitter en form av makt att styra barnens lek till något som de ser som mer önskvärt. Trots detta menar Gudrun att lärarna bör låta barnen i största möjliga mån ansvara över sig själva och kamraterna i leken. Hon anser att leken är en bra arena för barnen att utveckla sina olika förmågor. Detta stämmer väl överens med både det utvecklingspedagogiska- och sociokulturella perspektivet, som menar att leken främjar lärandet.

4.4 "Krigslek leks bäst utomhus"

Lärarna samtycker angående var krigslek bäst utförs. Enligt lärarna är det en lek som ofta kräver stora ytor och innehåller större fysisk aktivitet hos barnen. De upplever krigslek som en social lek eftersom att barnen ofta är många som leker tillsammans. Då barnen leker

krigslek utomhus ges de möjlighet till att kunna springa, spionera och leka av sig på ett annat sätt än vad de kan göra inomhus.

"Krigslek utförs ofta i större grupper, och att man då genomför dessa lekar utomhus eftersom där finns möjlighet att skapa sina egna vapen med naturmaterial. Barnen upplever ofta leken som mer fri om man får vara utomhus." (Berit)

Lärarna tycker att krigsleken oftast utförs bäst utomhus. Då kan barnen få en större möjlighet till att utföra sina lekar utan att störa någon annans lek. Inomhus är där många barn på mindre yta och då är risken större att någon upplever leken som störande.

"Krigsleken kan ibland se värre ut än vad den är, men leken får gärna gå vilt till." (Carola)

Informanterna menar att barnens krigslekar ibland kan upplevas som farlig och arg eftersom den kan höras och synas mycket. De anser dock att barnen måste ges möjlighet till att utföra denna sortens lek för att kunna bearbeta sina nya intryck av det som de upplever och ser.

4.4.1 Analys

Lärarna berättar att krigsleken ofta sker i större barngrupper, vilket för oss in i begrepp som samspel, kommunikation och miljö. Dessa begrepp är tagna ur ett sociokulturellt perspektiv. Samspel och kommunikation är väl förankrade med varandra och utifrån resultatet är det något som återkommer både på förskolan och på fritidshemmet. I institutionella miljöer som förskolan och fritidshemmet är lärandet i stor utsträckning språklig till sin karaktär, där den sociokulturella andan har en stor plats. Detta kan kopplas till att lärarna hellre väljer att flytta ut krigsleken utomhus, där den kan fortgå än att avsluta den.

4.5 "Att leka krig med en pinne är accepterat"

Både fritidspedagogerna och förskollärarna berättade att leksaker föreställande vapen inte var tillåtet inom verksamheterna. Något de ansåg vara positivt var när barnen skapade sina egna leksaksvapen. Lärarna menade då på att det inte var vapnet i sig som barnen fokuserade på utan istället deras kreativitet och fantasi som synliggjordes om de fick tillverka leksakerna själva.

"Leksaksvapen är inte tillåtet i verksamheten men då barnen väljer att göra ett eget vapen så accepterar man detta. Det gör man eftersom då får barnen uttrycka sina kreativa och fantasifulla förmågor." (Berit)

Varken fritidspedagogerna eller förskollärarna köper in leksaker föreställande vapen till sina olika verksamheter men lärarna uppmuntrar kreativt skapande och därför accepteras barnens egentillverkade krigsleksaker, till exempel pinnar som blir svärd eller legobitar som liknar pistoler.

"Det mer acceptabelt att använda egengjorda vapen eftersom då visar barnen att de har en tanke med leken och att de använder sin fantasi." (Gudrun)

Lärarnas gemensamma åsikt om krigsleksaker i de olika verksamheterna är att de inte köper in några, men att barnen gärna får göra sina egna. De menar då att fokuset hamnar hos barnen och deras fantasi samt kreativitet. Därför anser lärarna att det är acceptabelt att använda krigsleksaker om de är egentillverkade.

"Barnen får gärna leka krig men då kan de använda pinnar som de tagit från marken. Förskolan är en lärandemiljö och där bör man inte använda eller uppmuntra till leksaker föreställande vapen. Leken blir med dramatisk om man använder sig av vapen". (Carola)

Lärarna uppmuntrar inte barnen till att använda leksaksvapen på förskolan eller fritidshemmet, men är eniga om att barnen kan använda naturens material för att göra rekvisita till sina krigslekar.

4.5.1 Analys

Ju mer ett barn har sett och upplevt, desto produktivare blir dess fantasi. Både lärarna i förskolan och på fritidshemmet ser annorlunda på inköpta leksaksvapen och de krigsleksaker som barnen tillverkat på egen hand. Trots att dessa artefakter egentligen symboliserar samma sak. Likt ett sociokulturellt förhållningssätt uppmuntrar lärarna istället barnens kreativitet och fantasi, därför anser de att det barnet själva skapar är mer accepterat. Vilket betyder att det inte är leksaken som artefakt, som är det primära, utan fantasin.

4.6 Slutsats

Slutsatsen av våra intervjuer är att det inte finns några större skillnader mellan fritidspedagoger och förskollärares syn på lek. I litteraturgenomgången beskrev vi att det finns lekar som anses vara bättre och sämre. Krigs- och vapenlek är en lek som oftast betraktas som negativ och plockas ibland bort från förskolan och skolans värld baserat på att de är högljudda och oacceptabla. Våra informanter håller dock inte med om det utan anser att denna form av lek bör ha lika stor plats i barnens lek som vilken annan som helst. Enligt lärarna är detta en lek som ger barnen möjlighet till att utvecklas och bearbeta det de upplever i verkligheten och i medias värld. Barn utvecklar och erfar en rad olika kunskaper genom lek och behöver få utlopp för sina nya tankar och funderingar. Det framgick också och att alla lekar inte är nyttiga för barns lärande och utveckling.

Informanterna är eniga om att barnen lär och utvecklar en mängd olika förmågor genom att leka, och därför bör inte krigs- och vapenlekar ses som något negativt. Lärarna bör istället se till vad leken kan utveckla hos barnen. Det vi uppfattade från förskollärarna var att de inte uppmuntrade barnen till att utföra denna sortens lek, och om de hade fått välja skulle barnen hellre leka ”vanlig” lek till exempel ”mamma, pappa och barn”. Fritidspedagogerna däremot uppmuntrade inte heller krigsleken men lät leken fortgå så länge ingen skadades eller blev

utnyttjad i leken. Om något av detta skulle hända gick lärarna in i leken och avbröt den med en motivering.

Deras gemensamma åsikt angående krigsleksaker förekomst i de olika verksamheterna är att de inte köper in några leksaker liknande vapen till en lärandemiljö. Dock är lärarna eniga om att det är acceptabelt om barnen själva tillverkar sina vapen för då är det inte vapnet som står i centrum utan det är barnens kreativitet och fantasi som får utlopp.

5. Diskussion

I diskussionsdelen kopplas forskningsbakgrund och resultat samman med den teoretiska utgångspunkt som ligger till grund för vår intervjustudie.

5.1 Krigslekens att vara eller att inte vara

I resultatet framgick det att lärarna är överrens om att vapen- och krigslekar inte skall ses som någonting negativt. Lärarna anser att denna sortens lek bör få lika stor plats i barnens lekvärld som vilken annan lek som helst. Istället för att fokusera på att leken hörs och syns och ibland kan kännas oetisk bör lärarna istället se till vad leken kan utveckla hos barnen. En rad olika förmågor stärks då barnen får leka och det spelar ingen roll vilken sorts lek barnen utför. Steinsholt (1999) menar att det finns lekar som både är bra och dåliga för barns lärande och utveckling. Sett ur ett sociokulturellt perspektiv är fantasin grunden till allt kreativt skapande, vilket går att se i leken. Leken är en naturlig del av barndomen där barnen tolkar och bearbetar sin verklighetsuppfattning (Vygotskij, 1995).

Eftersom en och samma undervisningsmetod inte passar för alla barn borde kanske den principen även betraktas på barnens sätt att bearbeta sin verklighetsuppfattning genom olika lekar. Barnens uppfattning om världen skiljer sig och därför blir deras lekar olika. Barn behöver bearbeta olika känslor och uppfattningar och då är det också nödvändigt att det finns olika typer av lekar tillgängliga för dessa. Att som lärare välja bort en lek som de själva anser vara en sämre lek är samma sak som att hindra barnen från att växa fullt ut.

Vi upplever det som att lärare ofta har förmågan att se vad leken har för betydelse för barns lärande och utveckling. De som dock inte kan se leken som ett bra verktyg upplever ofta den som någonting som finns med i barnens vardag och kan inte se vilka förmågor barnen kan tänkas utveckla med hjälp av leken.

5.2 Krig i barns vardag

Människans världshistoria har alltid präglats av krig. Mycket av den input som vi får genom sociala medier behandlar just våld, krig och kriminalitet. Detta ligger nära till hands på så sätt

att det finns omkring oss hela tiden, och därför är det inte konstigt att både vuxna som barn blir påverkade. Stora våldshändelser som satt spår i vår moderna historia är andra världskriget som krävde flera miljoner offer, terroristattacken mot World Trade center där oskyldiga människor fick lida för skiljda religionsåsikter. Allra närmast ligger dödsskjutningen på Utøya som krävde offer för politiska åsiktsskillnader. Dessa händelser innehåller sådant som barn i dagens samhälle bearbetar eftersom att de hela tiden möts av det i de sociala medierna men även vid tv- och datorspel. Barn försöker förstå sin omgivning genom leken (Vygotskij, 1995) därför är det inte konstigt att barn bearbetar omoraliska händelser i leken eftersom de får en stor input av våld i sin vardag. Detta i sin tur kräver att lärare besitter kunskap och medvetenhet om lekens fördelar för att vi som lärare ska kunna hjälpa och stötta barnen i deras upplevelser om omgivningen. Rasmussen (1993) talar om att de sämre lekarna är de lekar som är viktigast för barnen att utöva. I den vilda leken får barnen möjligheten att bearbeta det kaotiska. Ordning och kaos är lekens två motpoler mot varandra och enligt Rasmussen är det viktigt att barnen får ta lika stor del av de båda.

5.3 Krigsleksaker

I undersökningen framkom det att lärarna inte köpte in några leksaker föreställande vapen till verksamheterna. Lärarna tyckte inte att detta lämpade sig i en lärandemiljö. De ansåg också att barnen kom i kontakt med krigsleksaker på andra platser än på förskolan och fritidshemmet.

En intressant iakttagelse är varför leksaker föreställande vapen inte tillåts på förskolan och på fritidshemmet. Vi ställer oss frågan varför det är så. Är det för att våldsleksaker förknippas med mördande och annat elände? Eller är det för att de uppmuntrar till vildare lekar? Varför väljs våldsleksaker bort när andra leksaker med tokigt ideal accepteras? Exempelvis har Barbiedockan en given plats på de allra flesta förskolor och fritidshem. Vilka signaler sänder hon ut? Är hennes utseendeideal någonting som vi vill föra vidare till barnen? Nelson & Svensson (2005) menar att i leksaksvärlden finns det tema som förekommer oftare än andra, och ett sådant tema är våld. Bilden som Nelson & Svensson målar upp stämmer inte överrens med förskolan och fritidshemmets värld. Vi har fått den uppfattningen om att lärarna vill skydda barnen från det hemska och våldsamma men att de egentligen borde vara lika kritisk

till alla andra leksaker. Genom att lärarna väljer att inte köpa in några krigsleksaker blir deras ställningstagande negativt till att leka krig.

Lärarna anser att det är viktigt att barn får leka krig, men genom att ta bort krigsleksakernas närvaro plockar de också bort en stor del av leken. Kan det vara så att lärarna blandar ihop sina egna värderingar och inställning till leksakerna istället för att se till barnens faktiska lärande i leken.

5.4 Nya forskningsfrågor

Under vår studie har det uppkommit ett flertal frågor som det skulle kunna forskas vidare inom. Vi har fått en bredare kunskap på synen kring detta ämne och därför har frågorna varierat och fokuserat på ett flertal aspekter.

Det framkom i undersökningen att en av lärarna förknippade krigslek med de aktiva pojkarna och därför kan en vidare forskningsfråga vara; *hur ser genusperspektivet ut i krigsleken?*

Då krigsleken funnits sedan urminnes tider har vi börjat fundera på varför krigsleken uppmärksammas så mycket i dagens samhälle. Vad är det som har skapat denna hysteri? En fortsatt forskningsfråga kan därför vara; *Varför blir krigslekar mer uppmärksammade nu jämfört med tidigare?*

6. Sammanfattning

Huvuddragen i uppsatsen är lärarens syn på krigsleken och dess påverkan på barns lärande och utveckling, krigsleksakernas betydelse i leken samt hur lärarna bör handla för att främja barnen i deras lek.

I litteraturdelen behandlas de avsnitt som upplevts som relevanta och aktuella för problemformuleringarna; Hur ser lärare på barns krigslek i förskolan och på fritidshemmet? Hur beskriver lärare sitt förhållningssätt till krigsleken?

För att kunna samla in empiri utfördes en kvalitativ metod i form av semistrukturerade personliga intervjuer. Undersökningsgruppen bestod av fyra kvinnor, två med inriktning mot fritidshem och två med inriktning mot förskolan. Det insamlade materialet kategoriserades i en resultatdel där informanternas tankar och åsikter synliggjordes från intervjuerna. Underrubriker blev; krigslek behöver inte vara negativt, utan motivering kan man inte avbryta en lek, det handlar om hur jag som lärare kan läsa av lekens regler, krigslek leks bäst utomhus och att leka krig med en pinne är accepterat.

Informanterna hade enade åsikter om hur viktigt det är att tillåta all sorts lek hos barnen för att de ska ges möjlighet till att utvecklas och kunna bearbeta det barnen ser och upplever i dagens samhälle. Lärarna ansåg att det inte skall göras skillnad på bättre och sämre lekar utan alla lekar skall få sitt utrymme i barnens värld. Vapen- och krigslek brukar annars ses som en sämre lek men enligt informanterna är det en lekform där barnen kan få utlopp för de intryck de får från bland annat de sociala medierna. Undersökningsgruppen klargjorde även att de uppskattar då barnen plockar fram sina kreativa förmågor och fantasi då de vill skapa någonting som kan användas i krigsleken.

Utifrån litteraturdelen, den teoretiska utgångspunkten och resultatdelen tolkar vi det som att våra informanter är medvetna om vikten av att alla lekar skall accepteras samt att kreativiteten hos barn skall få synliggöras i samband med lek.

Referenser

Bateson, G. (1975). A theory of play and fantasy. I J. S. Bruner (Red.), *Play: Its role in development and evolution* (pp. 119-129). Harmondsworth: Penguin.

Borggaard, W. (1986). Krigsleken - ett pedagogiskt problem? *Kunskap: Kritisk Utbildningsskrift* 44 (4), s. 7-10.

Bråten, I. (1998). *Vygotskij och pedagogiken*. Lund: Studentlitteratur.

Denscombe, M. (2009). *Forskningshandboken: För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna* (2:a upplagan). Lund: Studentlitteratur.

Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning. (2002) Stockholm: Vetenskapsrådet.

Olofsson, B. K. (2003). *I lekens värld* (2:a upplagan). Stockholm: Liber.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun* (2:a upplagan). Lund: Studentlitteratur.

Lillemyr, O. F. (1990). *Lek på allvar – Teorier om lek under förskoleåren*. Lund: Studentlitteratur.

Nelson, A. & Svensson, K. (2005). *Barn och leksaker i lek och lärande*. Stockholm: Liber.

Patel, R. & Davidson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder: Att planera, genomföra och rapportera en undersökning* (3:e upplagan). Lund: Studentlitteratur.

Pramling, I. S. & Asplund, M. C. (2003). *Det lekande lärande barnet i en utvecklingspedagogisk teori*. Stockholm: Liber.

Pramling, I. S. & Sheridan, S. (1999). *Lärandets grogrund*. Lund: Studentlitteratur.

Rasmussen, T. H. (1993). *Den vilda leken*. Lund: Studentlitteratur.

Steinsholt, K. (1999). *Lett som en lek? Ulike veivalg inn i leken og representasjonens verden* (2:a upplagan). Trondheim: Tapir.

Säljö, R. (2000). *Lärande i praktiken: Ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Prisma.

Skolverket (2010). *Läroplan för förskolan Lpfö98: reviderad 2010*. Stockholm: Skolverket.

Tullgren, C. (2003). *Den välreglerade friheten – Att konstruera det lekande barnet*. Malmö: Malmö högskola: Lärarutbildningen.

Utbildningsdepartementet (2010). *Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet: Lgr11*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Vygotskij, L. S. (1995). *Fantasi och kreativitet i barndomen*. Göteborg: Daidalos.

Bilaga 1: Intervjufrågor

- Vad har du för pedagogisk utbildning?
- Hur många år har du varit verksam inom den pedagogiska sektorn?
- Vilka förmågor (lärande) utvecklar barn i leken, enligt dig?
- Vad anser du vara krigslek?
- Vad väcker den sortens lek för känslor hos dig?
- Vad har du för inställning till leksaker föreställande vapen?
- Anser du att det blir mer krigslek med användande av leksaker föreställande vapen än utan? På vilket sätt är det skillnad?
- Hur agerar du som lärare då du upplever att en lek blir för våldsam eller oetisk för att du ska acceptera den?
- Hur tycker du att en lärare ska möta barnen i deras krigslek?
- Vilka diskussioner förs i arbetslaget för vilka lekar som är tillåtna eller inte?

Bilaga 2: Missiv

Högskolan Kristianstad

Hej och tack för att ni vill delta i vår undersökning!

Vi är två lärarstudenter som läser vår sjunde termin på Högskolan Kristianstad. Som avslut på denna termin ska vi skriva en c-uppsats och har valt att fokusera på lärarens förhållningssätt till barns krigslek. I vår studie ingår att göra en empirisk undersökning och vi har valt att göra personliga intervjuer med lärare på två olika arbetsplatser. Intervjun kommer att spelas in av den anledning att vi inte vill missa någonting som sägs. Materialet kommer endast att användas utav oss. Det går när som helst under intervjun välja att avbryta eller avböja att svara på en specifik fråga. Lärarna som deltar i undersökningen kommer att vara konfidentiella enligt Vetenskapsrådets forskningsetiska principer. Vi bifogar även intervjufrågorna för att ni ska ha en chans att hinna förbereda er inför intervjun.

Delaktighet i intervjuundersökningen är frivillig.

Tack på förhand!

Vid eventuella frågor går det bra att kontakta oss via mail eller telefon:

Pernilla Andersson   pernilla.andersson0015@stud.hkr.se   0768 - 82 22 69

Anna Gunnarsson   anna.gunnarsson0046@stud.hkr.se   0734 - 27 27 96